

АНОТАЦІЯ

навчальної дисципліни «Фінанси, гроші та кредит»

Обсяг дисципліни, годин (кредитів ЄКТС): 150 (5).

Мета дисципліни: формування теоретичних і прикладних знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на мікро-, мезо- і макрорівнях, формування у здобувачів освіти теоретичної і методологічної бази для розуміння системи взаємозв'язків у сфері грошових, валютних та кредитних відносин, а також формування комплексу фахових компетентностей, пов'язаних з аналізом кон'юнктури грошово-кредитного ринку.

Завдання дисципліни:

- засвоєння теоретичних питань, що стосуються суті і характерних ознак фінансів;
- вивчення ролі й місця фінансів в економічній системі;
- оволодіння об'єктивною оцінкою фінансової політики держави;
- вироблення навиків щодо виявлення тенденцій зміни показників, з'ясування їх причин, а також прогнозування можливих наслідків у різних сферах і ланках фінансової системи та їх взаємодії;
 - з'ясування сутності, функцій, концепцій виникнення і ролі грошей та кредиту в ринковій економіці, механізму функціонування грошового ринку і грошової системи, основ побудови банківської системи та операцій банків, механізму зміни пропозиції грошей в обігу, закономірностей розвитку і функціонування валютного ринку;
 - засвоєння ролі, специфіки і практики використання грошово-кредитної політики центрального банку, напрямів діяльності банків та небанківських фінансових інститутів щодо грошово-кредитного обслуговування суб'єктів господарювання і населення, а також особливостей функціонування міжнародних валютно-кредитних установ та форм їх співробітництва з Україною.

Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисциплін, які передують навчальній дисципліні «Фінанси, гроші та кредит», зокрема дисциплін «Економічна теорія (мікро- та макроекономіка)», «Економіка підприємства», «Менеджмент».

Навчальні цілі дисципліни полягають у формуванні у здобувачів освіти:
інтегральної компетентності:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

загальних компетентностей:

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

фахових компетентностей:

- здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці;
- використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування;
- застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання;
- ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів;
- здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування;
- демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Результати навчання:

- знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;
- визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності;
- знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах;
- визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності;
- усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування;
- володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

У результаті вивчення дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- загальні теоретичні засади фінансів, фінансові моделі;
- внутрішній зміст і організаційну структуру фінансової системи та її складові;
- схеми організації фінансової діяльності на кожному рівні економічної системи та грошові потоки суб'єктів фінансових відносин;
- сутність і функції грошей;
- особливості функціонування грошового обороту і грошової маси, що його обслуговує;
- особливості функціонування грошового ринку;
- сутність грошової системи;

- сутність інфляції та грошових реформ;
- особливості функціонування валютного ринку і валютних систем;
- види, функції та роль кредиту;
- необхідність і сутність кредиту;
- особливості діяльності центральних та комерційних банків.

вміти:

- інтерпретувати сутність, функції і роль фінансів як сукупності обмінно-розподільних і перерозподільних відносин;
- ідентифікувати заходи фінансової політики і складові фінансового механізму;
- визначати особливості фінансових відносин у різних сферах і ланках фінансових відносин, методи роботи фінансових органів та інституцій;
- ідентифікувати функції грошей;
- визначати форми кредитних грошей;
- застосовувати у розрахунках кількісні критерії грошового обігу – грошову масу та швидкість обігу грошей;
- визначати відсоток як ціну грошей;
- визначати ефективність грошових реформ;
- розраховувати валютний курс;
- оцінювати необхідність кредитування;
- нараховувати позичковий відсоток;
- розрізняти засоби грошово-кредитної політики НБУ.

Зміст дисципліни (тематика)

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Суть і функції фінансів. Фінанси підприємств. Державні фінанси

Тема 1. Предмет фінансової науки. Суть і функції фінансів

Предмет науки про фінанси. Сутність фінансів як інституту та економічної категорії. Суспільне призначення фінансів та їх об'єктивна необхідність в умовах товарного виробництва. Специфічні ознаки фінансів. Функції фінансів. Вплив фінансів на суспільне виробництво.

Тема 2. Фінансова система і фінансова політика

Сутність фінансової системи. Поняття та загальна характеристика її сфер та ланок. Принципи побудови фінансової системи. Державні фінанси. Сутність фінансової політики держави. Типи фінансової політики.

Тема 3. Фінанси суб'єктів господарювання

Сутність та функції фінансів підприємств. Грошові фонди та фінансові ресурси. Організація фінансів підприємств. Фінансова діяльність та фінансова робота на підприємствах. Управління фінансами підприємств.

Тема 4. Податки і податкова система

Поняття податків і податкової системи. Принципи організації податкової системи, її обов'язкові якості і функції. Принципи побудови податкової системи. Види податків.

Тема 5. Бюджет і бюджетна система

Роль бюджету у фінансовій системі. Бюджетна система. Бюджетний процес. Бюджетне планування. Державний кредит як специфічна ланка державних фінансів. Функції та форми державного кредиту. Державні позики як основна форма державного кредиту. Формування державного боргу. Система управління державним боргом.

Тема 6. Місцеві фінанси.

Сутність місцевих фінансів та їх роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин. Фінансові ресурси органів місцевого самоврядування. Склад доходів і видатків місцевих бюджетів.

Тема 7. Спеціальні цільові фонди держави

Державні цільові фонди як самостійна ланка державних фінансів. Класифікація державних цільових фондів. Функції, джерела надходжень та напрями видатків державних цільових фондів.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Фінансовий ринок. Міжнародні фінанси

Тема 8. Страховий ринок

Сутність страхування і його функції. Основні форми страхування та їх класифікація. Страховий ринок. Прибутки і витрати страховика. Фінансові результати страхових компаній.

Тема 9. Фінансовий ринок

Сутність фінансового ринку. Функції фінансового ринку. Класифікація фінансового ринку.

Тема 10. Міжнародні фінанси

Складові ланки та грошові потоки міжнародних фінансів. Міжнародні фінансові відносини та валютний ринок. Фінанси міжнародних організацій. Міжнародні фінансові інституції.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Гроші та кредит як фінансові інструменти

Тема 11. Сутність і функції грошей

Виникнення грошей. Товарні гроші. Суть і функції грошей. Кредитні гроші та їх форми.

Тема 12. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує

Грошовий обіг та його структура. Поняття грошового обороту. Безготівкові і готівкові розрахунки. Кількісні критерії грошового обігу: грошова маса та швидкість обігу грошей. Структура грошової маси. Закон грошового обігу.

Тема 13. Грошовий ринок

Поняття грошового ринку. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Заощадження та інвестиції. Відсоток як ціна грошей. Вартість грошей.

Тема 14. Грошова система

Поняття та елементи грошової системи. Типи грошових систем. Планування грошового обігу.

Тема 15. Інфляція та грошові реформи

Сутність та причини інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Крива Філіпса. Грошові реформи.

Тема 16. Валютний ринок і валютні системи

Конвертованість валюти. Валютний курс. Золотовалютні резерви. Валютні системи. Валютний ринок. Форми валютних операцій.

Тема 17. Кредит у ринковій економіці.

Необхідність та передумови виникнення кредиту. Суть кредиту, типи кредитних відносин. Теорії кредиту. Форми і види кредиту. Функції кредиту і принципи кредитування. Суть позичкового відсотка. Роль кредиту в умовах ринку.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4. Грошово-кредитна політика

Тема 18. Центральні банки

Поняття центрального банку. Функції центрального банку. Національний банк України (НБУ). Грошово-кредитна політика НБУ.

Тема 19. Комерційні банки

Основи організації діяльності банків. Ресурси банку. Організація і форми банківського кредитування. Контроль і регулювання діяльності банків збоку центрального банку (на прикладі НБУ).

Види робіт: відвідування лекцій, практичних занять; робота на практичному занятті; виконання завдань для самостійної роботи; виконання модульних контрольних робіт; підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу; участь у науковій конференції; дослідження українського чи закордонного досвіду тощо.

Форма підсумкового контролю: екзамен.